Het effect van verstedelijking op de prevalentie van depressie: een systematische literatuurstudie

Haio: FOLEY Tristan , KUL
Promotor: VAN POTTELBERGH Gijs , KUL
Praktijkopleider: De Sutter Lies , PEETERMANS Willy , VAN NUFFEL Willem

Context: Depressie is een belangrijke oorzaak van verloren gezonde levensjaren en vergroot het risico op suïcide. In 2017 stierven er 978 Vlamingen door zelfdoding. Daarnaast kent Vlaanderen een steeds toenemende verstedelijking en woont een grote meerderheid van de wereldbevolking in de stad. De huidige literatuur suggereert een directe associatie tussen verstedelijking en depressie, voornamelijk wijzend naar luchtvervuiling en het verlies aan groene ruimte. Er ontbreekt echter een veelomvattende literatuurstudie die een overzicht geeft van de huidige kennis. Nochtans is een diepgaand inzicht in deze associatie relevant voor de eerstelijnszorg en beleidsmakers om het mentaal welzijn van de bevolking te verbeteren.

Onderzoeksvraag: Is er een verband tussen verstedelijking en de prevalentie van depressie?

Methode: We voerden een systematische literatuurstudie uit op Embase en PubMed in juni 2020. We besteedden bijzondere aandacht aan het beschreven verband tussen verstedelijking en depressie; de definiëring van depressie, groene ruimte en verstedelijking; de variabelen die de associatie beïnvloedden en de gebruikte onderzoeksmethode.

Resultaten: We includeerden 65 artikels in onze systematische literatuurstudie. 31 studies zagen een hogere prevalentie van depressie in stedelijke gebieden, 4 studies observeerden een lager voorkomen, 10 studies merkten geen duidelijk verband op. 20 studies onderzochten de associatie op een onrechtstreekse wijze. De definiëring van depressie, groene ruimte en verstedelijking gebeurde heterogeen. De geïncludeerde artikels omvatten 31 cross-sectionele studies, 18 reviews, 13 longitudinale studies en 3 experimentele onderzoeken. De meeste studies concludeerden dus dat depressie meer prevalent was in verstedelijkte regio’s. Ze verklaarden het aan de hand van fysieke omgevingsfactoren zoals het verlies van groene ruimte en meer luchtvervuiling. Daarnaast zou het socio-economische een rol spelen met meer ongelijkheid en een zwakker sociaal netwerk in de stad. Op cultureel vlak suggereerden auteurs een selectieve migratie van psychisch kwetsbaren naar steden. Biologische elementen vervolledigden de argumentatie. Zo zag men in stedelijke gebieden een hogere activiteit van breinregio’s geassocieerd met een negatieve stemming.

Conclusie: Onze systematische literatuurstudie ondersteunt de toenemende evidentie om verstedelijking als risicofactor voor depressie te beschouwen. De multifactoriële onderbouwing biedt beleidsmakers en (huis)artsen opportuniteiten om het mentaal welzijn van stedelingen te bevorderen. Met de beschikbare literatuur kunnen we ons niet uitspreken over causaliteit. Hiervoor is meer uniform onderzoek nodig met longitudinale studies, zowel internationaal als regionaal.